

ترامادول یک داروی شبه اپیوئید و ضد درد

دکتر فاطمه تاجیک رستمی، دکتر ناصر هداوند، دکتر گلوریا شلویری، دکتر خیراله غلامی

واحد تحقیق و توسعه، مرکز ثبت و بررسی عوارض ناخواسته داروها،

دبیرخانه تحقیقات کاربردی، معاونت غذا و داروی وزارت بهداشت

۲- ترامادول در بدن از چندین راه متابولیزه می شود. یکی از راه ها، سیستم آنزیمی سیتوکرم P450 می باشد. مهم ترین متابولیت حاصل از متابولیسم ترامادول M_1 نام دارد که تمایلش جهت باند شدن به رسپتور μ اپیوئیدی ۲۰۰ بار بیشتر از ترامادول و اثر ضددردی آن نیز ۶ برابر ترامادول است.

۳- فعالیت اپیوئیدی بستگی به تمایل کم جز اصلی و تمایل زیاد متابولیت M_1 برای باند شدن به رسپتور μ اپیوئید دارد.

۴- ترامادول ممکن است نشانه های شبه اپیوئید (سرگیجه، خواب آلودگی، یبوست، تعریق، خارش) ایجاد کند اما احتمال بروز دپرسیون تنفسی نسبت به مورفین کمتر

پیرو هشدارهای قبلی مرکز ADR ایران در ارتباط با عوارض دارویی ترامادول که در مرداد و آبان ماه سال ۱۳۸۲ منتشر شده است و نظر به اینکه از بدو ورود ترامادول به بازار دارویی ایران تاکنون عوارض متعددی گزارش شده است توجه همکاران محترم را به نکات زیر جلب می نمایم.

۱- ترامادول یک ترکیب صناعی ضد درد و شبه اپیوئید می باشد که در بازار دارویی ایران به صورت قرص، کپسول ۵۰ و ۱۰۰ میلی گرمی و آمپول ۵۰ میلی گرمی موجود می باشد و برای درمان دردهای نسبتاً شدید حاد یا مزمن از قبیل دردهای بعد از عمل جراحی و دردهای سرطانی استفاده می شود.

می باشد مگر در نوع تزریقی که این احتمال بیشتر است.

۵- تا به حال ثابت نشده است که ترامادول مانند مورفین بتواند باعث ریلیز هیستامین بشود.

۶- در ۷ درصد مردم فعالیت ایزوآنزیم متابولیزه کننده ترامادول کمتر است (به این افراد متابولیزر ضعیف می گویند) به همین دلیل غلظت ترامادول در سرم آن ها بیشتر و غلظت متابولیت M_1 کمتر است. مصرف هم زمان ترامادول با مهارکننده های آنزیمی نظیر فلوکسی تین، پاروکسی تین و کینیدین باعث کاهش غلظت M_1 می شود.

۷- ترامادول بساعت مهار بازجذب نوراپی نفرین و سروتونین نیز می شود، بنابراین نباید همراه با مهارکننده های مونوآمینوآکسیداز و ضدافسردگی های سه حلقه ای مصرف شود.

با توجه به توضیحات بالا عنایت داشته باشید که:

۱- اگرچه ترامادول یک داروی اپیوئیدی نیست ولی می تواند اثرات شبیه آن ها را ایجاد کند.

۲- با قطع ناگهانی ترامادول علایم Withdrawal می تواند اتفاق بیافتد، این حالت ممکن است با taper کردن دارو رخ ندهد.

۳- مصرف این دارو در افراد مسن باید با احتیاط صورت گیرد و ایمنی مصرف این فرآورده در کودکان به اثبات نرسیده است.

۴- در هنگام تجویز دارو از صحت عملکرد کلیه و کبد بیمار مطمئن باشید و دارو را برای مدت زمان محدودی تجویز نمایید.

۵- با توجه به مکانیزم دارو موارد زیادی از Misuse و Abuse دارو مشاهده و گزارش شده است لذا در صورت مراجعه بیمار جهت مصرف خودسرانه دارو او را از عوارض آن آگاه نموده و جهت تشخیص و رفع پاتولوژی اولیه به پزشک ارجاع دهید.

۶- در صورت مشاهده هر گونه عارضه متعاقب مصرف این دارو با مرکز ثبت و بررسی عوارض ناخواسته داروها (۴۲۲۳ ۴۰۴۶۶) تماس حاصل فرمایید.

مرکز ثبت و بررسی عوارض ناخواسته داروها

دبیرخانه تحقیقات کاربردی- معاونت غذا و دارو

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

